

CÀTEDRA UNESCO D' ESTUDIS INTERCULTURALS UNIVERSITAT POMPEU FABRA

Memòria d'activitats any 2010

1. Projecte *Estudis culturals i interculturals en el món actual. Estat de la qüestió*

Coincidint amb el desè aniversari de la creació de la Càtedra UNESCO d'Estudis Interculturals s'ha considerat oportú iniciar un projecte que uneixi recerca i divulgació per reflexionar i potenciar els estudis interculturals. Aquest projecte consistirà en la realització de diferents activitats amb la voluntat de generar coneixement i augmentar la seva divulgació. Seminaris, conferències, cursos i workshops buscaran reunir experts que realitzen aportacions decisives per als estudis culturals interculturals provinents de disciplines diferents i orígens diversos. Des de la geografia, la història, la literatura, l'antropologia, la filosofia, l'estètica, la història de l'art, la religió, la ciència política, la sociologia, el dret o la biologia, es treballarà per tal d'analitzar i reflexionar sobre les diferents realitats culturals i les seves relacions presents en el nostre món actual. Per impulsar aquest projecte es comptarà amb la col·laboració del Departament d'Humanitats de la UPF, de la Facultat d'Humanitats, i de diferents Instituts universitaris de la mateixa universitat. Aquest any 2010 en aquest àmbit s'han realitzat les següents activitats:

1.1. Mirades documentals sobre Amèrica Llatina (abril-juny 2010)

Una anàlisi de les realitats socials, polítiques i culturals a diferents països de la regió a partir del cinema documental dels darrers anys i amb l'acompanyament d'un especialista com Víctor Ríos Vidal.

1.2. Treballar per la pau i la filosofia de la pau (20 de maig de 2010)

Amb motiu de la presentació del llibre *Filosofia de la paz* (Icaria, 2010), impulsat per la Càtedra, varem organitzar una sessió de treball per parlar del treball per la pau i el diàleg intercultural. Van participar Pepe Beunza, primer objector de consciència pacifista del servei militar obligatori a l'Estat espanyol, Francisco Fernández Buey, director de la Càtedra UNESCO d'Estudis Interculturals, Tica Font, directora de l'Institut Català Internacional per la Pau, Jordi Mir Garcia, coordinador de la Càtedra UNESCO d'Estudis Interculturals, i Enric Prat, investigador del Centre d'Estudis sobre Moviments Socials de la UPF.

1.3. Eclipse of Empires. Colonial Resistance, Metropolitan Decline, and Imperial Crises in the 19th and 20th Centuries. (2 i 3 de juny de 2010)

Col·laboració en l'organització d'aquest congrés internacional organitzat pel Grup de Recerca Illes i Imperis de la Universitat Pompeu Fabra.

1.4. El Dret a la Memòria i el passat com afront present (10 de novembre de 2010)

Taula de diàleg i discussió amb motiu del 12 d'octubre i el passat i el present de la presència espanyola a Amèrica.

Amb la participació de: Verena Stolcke (Presidenta del Institut Català d'Antropologia); Francisco Fernández Buey (Director de la Càtedra UNESCO d'Estudis Interculturals); Alejandro Andreassi (Professor del Departament d'Història Moderna i Contemporània de la Universitat Autònoma de Barcelona); Jesus Carbó Izquierdo (Plataforma de la Tierra Alta). Activitat amb el suport de: Institut Català d'Antropologia (ICA); El Institut d'Estudis Catalans (IEC); Centre d'Estudis sobre Moviments Socials (CEMS) de la Universitat Pompeu Fabra; Càtedra UNESCO d'Estudis Interculturals de la Universitat Pompeu Fabra; Equip de Recerca d'Antropologia dels Processos Identitaris (ERAPI); Grupo de Sociologías Iberoamericanas (GSIA) de la Universitat Autònoma de Barcelona.

1.5. Liberalisme, interculturalitat i drets socials. (19 de novembre de 2010)

Conferència de Victòria Camps, catedràtica de Filosofia moral i política de la Universitat Autònoma de Barcelona.

1.6. Las condiciones de la interculturalidad, en serio, (20 de novembre).

Conferència de Javier de Lucas, catedràtic de Filosofia del dret, moral i política de la Universitat de València

1.7. Pensar i Construir la Pau. Curs de filosofia de la pau (octubre-novembre 2010)

Pensar i construir la pau és el títol d'aquest cicle que va donar a conèixer alguns dels pensadors i activistes per la pau, i promotors del diàleg entre cultures, que més impacte han tingut al llarg del segle XX. A través de les biografies de Bertha Von Suttner, Rosa Luxemburg, Gandhi, Simone Weil, Noam Chomsky, Petra Kelly i Virginia Woolf, Activitat organitzada amb l'entitat Lliga dels Drets dels Pobles.

1.8. LLEIS, DRETS, PARTICIPACIÓ, CULTURA. Primer cicle de formació en política i ciutadania (Març - Desembre 2010)

Amb aquest cicle de formació s'ha volgut fer una contribució a la construcció de la ciutadania catalana, basada en la justícia, la integració i la cohesió social, que ha de ser un projecte de tots i de totes. S'ha pretès que el cicle de formació sigui un espai comú de llibertat, participació, convivència, diàleg, comunicació i respecte dels diferents orígens i cultures. Ha estat una resposta organitzada entre diferents entitats per tal de donar una resposta a diferents peticions de persones novingudes. A les sessions s'han tractat les lleis, els serveis socials, els drets i els deures que tenim les persones que vivim i treballem a Catalunya, i aportarem elements crítics sobre algunes de les realitats que no ens agraden, com l'atur, el racisme i la violència domèstica, i que cal canviar per configurar una societat democràtica. També s'han valorat les diferents possibilitats existents de participació política i els dèficits actuals que convindria superar.

1.9. Organització i participació de la delegació de la Universitat Pompeu Fabra en el Model de Nacions Unides (curs 2009-2010)

Aquesta activitat es considera de gran rellevància per a la formació dels estudiants interessats en les relacions internacionals i el paper de les cultures en un món.

2. Jornades sobre experiències i propostes interculturals a la Catalunya actual

El 18, 19 i 20 de novembre de 2010 varem organitzar les jornades *Ciutadania Intercultural i Drets Humans. Jornades sobre experiències i propostes interculturals a la Catalunya actual*. Aquesta activitat volia contribuir a la reflexió, l'anàlisi i la divulgació de la feina feta per diferents actors compromesos en la gestió de la immigració, en la reflexió sobre a nova ciutadania que hi va associada, i en la defensa dels drets de totes les persones, sense excepcions. Una societat diversa i plural que es vol cohesionada, inclusiva i justa demana que la població pugui participar en tots els seus àmbits. Si no disposem d'aquests espais de participació és més fàcil que els prejudicis, la xenofòbia i el racisme s'instal·lin. Alguns missatges que s'estan imposant a l'opinió pública sobre la convivència a casa nostra motivats pels canvis viscuts i qüestions de caràcter identitari evidencien aquesta facilitat. Catalunya no és la mateixa i tampoc la seva ciutadania. El mateix ha passat després de cadascun dels processos migratoris que hem viscut amb anterioritat.

La bona acollida de la proposta i la qualitat de les aportacions plantejades a les jornades ens ha impulsat a treballar en la divulgació dels debats i els resultats.

El programa definitiu va ser aquest:

Intervencions inaugurals, dijous 18 de novembre 11:00

Xavier Badia, director de l'Oficina de Promoció de la Pau i dels Drets Humans de la Generalitat de Catalunya

Francisco Fernández Buey, director de la Càtedra UNESCO d'Estudis Interculturals de la Universitat Pompeu Fabra

Alçar la veu en favor de la interculturalitat, dijous 18 de novembre 12:00

Amb la participació de les entitats:

Hugo Colacho, Federació d'Associacions d'Immigrants del Vallès

Justo Alarcón, Federació d'Associacions de Veïns de Badalona

Alba Cuevas, SOS Racisme

Drets, deures i lleis, dijous 18 de novembre 16:00

Marisol Batalla, Subcomissió d'Estrangeria del Consell dels il·lustres Col·legis d'Advocats de Catalunya

Antonio Madrid, professor de Filosofia del Dret a la Universitat de Barcelona

José Ramiro González, secretari de la Federació d'Associacions d'Immigrants del Vallès

Maria Canut, investigadora de la Càtedra UNESCO d'Estudis Interculturals

L'escola, dijous 18 de novembre 18:30

Jordi Pàmies, membre del Centre d'Estudis i Recerca en Migracions de la UAB

Margarita Pérez, professora de l'Escola d'Adults de Can Puiggener de Sabadell

Montserrat Pujolàs, professora d'aules d'acollida a l'Institut Satorras de Mataró

Lambra Sainz Vidal, investigadora de la Càtedra UNESCO d'Estudis Interculturals

Participació associativa, divendres 19 de novembre 10:00

Faouzia El Kammouni, presidenta de l'Associació Nur de Banyoles

Hugo Colacho, president de la Federació d'Associacions d'Immigrants del Vallès

Jordi Mir Garcia, coordinador de la Càtedra UNESCO d'Estudis Interculturals

Liberalisme, interculturalitat i drets socials, divendres 19 de novembre 12:30
Conferència de Victòria Camps, catedràtica de Filosofia moral i política de la Universitat Autònoma de Barcelona

Iniciatives interculturals, divendres 19 de novembre 16:00
Cristian Cepeda, Grups d'interacció multiculturals de la Confederació d'Associacions de Veïns de Catalunya
Dialla Diarra, mediadora intercultural, secretaria de l'associació Lenki yakaru de Banyoles
Olga Jiménez, Comissionada de Nova Ciutadania de l'Ajuntament de Sabadell
Julia Nuño de la Rosa, investigadora de la Càtedra UNESCO d'Estudis Interculturals

Laïcitat i signes religiosos, divendres 19 de novembre 18:30
Montserrat Cervera, de Ca la Dona
Mohamed Iqbal, secretari general de l'associació Camí de la Pau
Huma Jamshed, presidenta de l' Associació Cultural Educativa i Social Operativa de dones Pakistaneses
Andrea Balletbó, investigadora de la Càtedra UNESCO d'Estudis Interculturals

La nova Catalunya, dissabte 20 de novembre 10:00
Martí Causa, membre del Consell Assessor de la revista VIENTO SUR
Pere Bosch, alcalde de Banyoles entre 1999 i 2007 i diütat per ERC al Parlament de Catalunya
Brahim Yaabed, cap de la Comissió Ciutadania, Diversitat i Identitats de la Fundació CATDEM
Enric Prat, investigador de la Càtedra UNESCO d'Estudis Interculturals de la UPF

Las condiciones de la interculturalidad, en serio, dissabte 20 de novembre 12:30
Conferència de Javier de Lucas, catedràtic de Filosofia del dret, moral i política de la Universitat de València

3. La immigració a Catalunya vista pels immigrants.

Activitat que continua la tasca feta en anys anterior per donar veu a diferents experiències explicades pels propis protagonistes que permeten una visió més propera de la immigració en el nostre país. Aquest any com ja vam avançar estaria estretament relacionada amb les jornades previstes i dedicades a experiències i propostes interculturals a la Catalunya actual.

Aquesta activitat es va realitzar en dues fases. La primera va consistir en una taula rodona, realitzada el 29 d'abril de 2009, adreçada al conjunt de la comunitat universitària, però especialment a l'estudiantat, que amb el títol de "Reptes per a una ciutadania intercultural" va reunir tres persones representants de diverses entitats de persones immigrants: Mariama Camara, presidenta de l'Associació de Dones Africanes de Catalunya; Mohamed Chtaibat, president de l'Associació Sociocultural Anasiha; Hugo Colacho, president de la Federació d'Associacions d'Immigrants dels Vallès. També hi van participar Francisco Fernández Buey, catedràtic de Filosofia Moral i Política de la UPF i director de la Càtedra UNESCO d'Estudis Interculturals, Jordi Mir

Garcia, coordinador de la Càtedra UNESCO d'Estudis Interculturals, i Enric Prat, investigador del Centre d'Estudis sobre Moviments Socials.

La segona fase va coincidir amb les jornades ja referides i va permetre la presentació de les vivències, experiències, reflexions i propostes de:

José Ramiro González, secretari de la Federació d'Associacions d'Immigrants del Vallès
Faouzia El Kammouni, presidenta de l'Associació Nur de Banyoles

Hugo Colacho, president de la Federació d'Associacions d'Immigrants del Vallès

Cristian Cepeda, Grups d'interacció multiculturals de la Confederació d'Associacions de Veïns de Catalunya

Dialla Diarra, medidora intercultural, secretaria de l'associació lenki yakaru de Banyoles

Mohamed Iqbal, secretari general de l'associació Camí de la Pau

Huma Jamshed, presidenta de l'Associació Cultural Educativa i Social Operativa de dones Pakistaneses

Brahim Yaabed, cap de la Comissió Ciutadania, Diversitat i Identitats de la Fundació CATDEM

4. Activitats específiques del Grup de treball

El Grup de treball vinculat a la Càtedra ha continuat la seva activitat amb la voluntat d'unir el coneixement del passat, dels processos migratoris viscuts, amb l'anàlisi dels actuals. El Grup, a més de col·laborar en l'organització i realització del Pla d'activitats, ha continuat treballant en dues línies:

4.1 La immigració, la participació associativa i la construcció de la ciutadania. A partir d'un projecte de recerca aplicada reconegut amb un ajut ARAFI en la convocatòria de 2008, el grup treballa per ampliar l'abast de l'estudi en marxa a partir d'activitats complementàries. L'estudi tal com estava previst finalitzà durant els primers mesos de 2010 i se li ha donat continuïtat. Durant la segona meitat de l'any s'ha treballat per a l'edició de la memòria del projecte en diferents formats. També en l'exploració de les diferents opcions per donar continuïtat a la recerca i a la tasca de difusió i divulgació.

4.2 Memòria i present de la immigració. Recerca i divulgació dedicada a la memòria audiovisual de la immigració i a l'estudi comparatiu dels processos migratoris.

En aquests moments el grup de treball el constitueixen: Jordi Mir Garcia (coordinador), Andrea Balletbó, Maria Canut, Martí Caussa, Berta Masramon, Manuel Mazón, Julia Nuño de la Rosa, Enric Prat, Lambra Sainz i Mihaela Vancea.

5. Col·laboració amb el projecte Employment, work and health inequalities: a global perspective

Aquest projecte busca analitzar i divulgar la situació del mercat de treball i les condicions de salut al món. És una iniciativa del Grup de Recerca en Desigualtats en la Salut (GREDS) - Employment Conditions Network (EMCONET) de la Universitat

Pompeu Fabra amb el suport d'entitats com l' Organització Mundial de la Salut i l' Organització Internacional del Treball. Es busca poder conèixer les diferents realitats que coexisteixen en el nostre planeta amb voluntat d'evidenciar les desigualtats existents i, també, presentar estudis de cas de diferents experiències alternatives que aconseguixin ser transformadores. Aquesta anàlisi global ens permet obtenir un gran coneixement de les diferents realitats culturals i establir anàlisis a partir de la interculturalitat. La col·laboració ha consistit en treballar conjuntament en la divulgació dels resultats d'aquest projecte a partir de la publicació del llibre *Empleo, trabajo y desigualdades en salud: una visión global* (Icaria, 2010), la seva presentació pública i d'activitats divulgadores i formadores.

6. Edició de les Actes del Congrés Internacional Gramsci i la societat intercultural

Després de l'organització del congrés dedicat al pensador italià Antonio Gramsci l'any 2009, l'interès generat per l'activitat i la qualitat de les diferents intervencions, contribucions de gran valor per als estudis interculturals i el coneixement del pensament d'Antonio Gramsci, va fer iniciar el treball per a l'edició de les actes del congrés. Durant aquest any s'han realitzat les tasques necessàries en l'àmbit de la traducció i la revisió i edició de textos per tal de poder editar el llibre. Les tasques d'edició estan a càrrec de Francisco Fernández Buey, Antonino Firenze, Jordi Mir Garcia i Giaime Pala. Francisco Amella, Miguel Candiotti, Carles Mercadal i Julia Nuño de la Rosa han col·laborat també en aquest procés amb diferents tasques editorials.

7. Les Nacions Unides. Reptes i futur de l'organització: curs de lliure elecció a la Universitat Pompeu Fabra

Hem impulsat l'edició 2010 d'aquest curs que té per objectiu formar l'estudiant en el coneixement d'aquesta organització de rellevància internacional i aconseguir que assoleixi les capacitats necessàries per poder participar en les simulacions de Nacions Unides que es fan anualment. Els representants de la UPF a la simulació que regularment es celebren a Estats Units i Europa s'escullen entre els estudiants matriculats. Aquest és un curs que portem anys organitzant conjuntament amb la Facultat d'Humanitats de la UPF i l'Associació d'Estudiants per les Nacions Unides. Té un reconeixement de 3 crèdits de lliure elecció. Els recursos destinats per la Càtedra serveixen per a la realització del curs i activitats associades organitzades per l'Associació d'Estudiants per les Nacions Unides.

8. Escola permanent sobre immigració de la Fundació Pere Ardiaca

Com en els darrers anys hem col·laborat en el finançament i la realització del programa de formació sobre els efectes de la immigració a Catalunya que organitza la Fundació Pere Ardiaca. Consisteix en deu sessions de 3 hores cadascuna on s'analitza la immigració al nostre país des de diferents perspectives (econòmica, social, cultural i històrica). Aquest curs està reconegut amb 3 crèdits de lliure elecció per als estudiants de la UPF i de la UB i 2 per als de la UAB.

9. Actualització i manteniment del portal d'interculturalitat

L'objectiu d'aquest portal, accessible a l'adreça www.upf.edu/unesco, és difondre els continguts, no només de les activitats que organitza la Càtedra, sinó, també, de diverses iniciatives sobre interculturalitat que es donen al nostre entorn. Aquest projecte suposa un exemple d'aplicació de les noves tecnologies al servei dels estudis interculturals. Durant aquest curs el portal ha estat especialment vinculat a les activitats que es realitzades a partir del projecte "Estudis culturals i interculturals en el món actual. Estat de la qüestió" i de les "Jornades sobre experiències i propostes interculturals a la Catalunya actual". Per aquestes jornades s'ha creat un espai propi vinculat al portal per tal de poder difondre alguns fragments audiovisuals de les intervencions. També tindrà un paper important en la divulgació de la feina feta per Grup de treball i el projecte ARAFI. Les persones responsables del portal són Raquel Crisóstomo Gálvez i Julia Nuño de la Rosa.

10. Presentacions i adquisicions d'informes, anuaris i llibres dedicats a l'interculturalitat

Per tal de posar a disposició de la comunitat universitària i del conjunt de la ciutadania la bibliografia bàsica dels àmbits que tracta la Càtedra intentem fer difusió de les novetats aparegudes durant l'any en curs i completar la biblioteca de la Universitat Pompeu Fabra amb els les adquisicions necessàries.

Nota final: Aquesta memòria és un recull descriptiu de les principals activitats desenvolupades durant l'any 2010. Restem a la seva disposició per una informació més detallada. Poden contactar amb nosaltres a les adreces individuals o a la de la Càtedra UNESCO d'Estudis Interculturals estudis.interculturals@upf.edu.

Francisco Fernández Buey
Director de la Càtedra UNESCO d'Estudis Interculturals
Universitat Pompeu Fabra
francisco.fernandez@upf.edu

Jordi Mir Garcia
Coordenador de la Càtedra UNESCO d'Estudis Interculturals
Universitat Pompeu Fabra
jordi.mir@upf.edu